

УДК 658.1

JEL L 26

[http://doi.org/10.31474/1680-0044-2022-1\(25\)-61-69](http://doi.org/10.31474/1680-0044-2022-1(25)-61-69)

Г.Б. Мирошніченко
О.Є. Бурцева

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ

Мета. Метою статті є висвітлення тенденцій та аналізу факторів економічного розвитку підприємництва в Україні.

Методика. Для досягнення поставленої мети в статті було застосовано загально наукові методи формальної логіки, що дають змогу встановити фактори негативного впливу на розвиток підприємництва в Україні. В роботі застосовано методи діалектики, зокрема метод наукової абстракції, який дозволяє виявити зв'язок рівня розвитку людського капіталу з рівнем розвитку підприємництва, впливу рівня інноваційності економіки на розвиток підприємництва. Методи аналізу та синтезу застосовувались при аналізі стану розвитку підприємництва в Україні.

Результати. Результати дослідження дозволяють стверджувати, що суб'єкти великого, середнього малого та мікропідприємництва мають великий виробничий та потужний кадровий потенціал. Розвиток підприємництва потребує всебічної підтримки як на державному, так і на регіональному рівні для усунення структурних диспропорцій. Зроблено аналіз кількості зайнятих працівників у суб'єктів великого, середнього, малого та мікропідприємництва в Україні. Проаналізовано динаміка виробленої продукції суб'єктами великого, середнього, малого та мікропідприємництва в Україні. Проаналізовано продуктивність праці за суб'єктами великої, середньої, малої та мікропідприємницької діяльності в Україні. Проведено аналітичне дослідження виявило, що останнім часом суб'єкти підприємництва розвиваються повільними темпами, що пояснюються об'єктивними та суб'єктивними факторами впливу. Сформовано стратегічні напрями розвитку підприємництва України.

Наукова новизна. Вивчення потенціалу розвитку суб'єктів підприємництва дозволяє побудувати заходи за рахунок впровадження законодавчих інновацій та всебічної підтримки підприємництва на всіх рівнях управління.

Практична значимість. Практична значимість проведеного дослідження полягає у визначенні негативних впливів зовнішнього середовища на стан розвитку підприємства.

Ключові слова: фактори впливу, підприємництво, розвиток, державна підтримка, виробництво, суб'єкти великого, середнього, малого та мікропідприємництва.

Вступ. Зміни в світових економічних системах господарювання в умовах глобалізації ринку та посилення конкуренції дають потужний поштовх до зміцнення світової економіки. Одним із головних чинників розвитку українського середнього класу, розвитку демократії та розбудови громадянського суспільства є розвиток підприємництва, що передбачає системну перебудову національної економіки у бік економічної стабільності та покращення рівня життя населення. Одним із стратегічних пріоритетів розвитку України виступає інтеграція до Європейського Союзу, що зумовлює прийняття загальноєвропейських цінностей та критеріїв розвитку підприємства. Підприємство в Україні є одним з перспективних та постійно розвиваючих секторів ринкової економіки. В процесі здійснення підприємницької діяльності відбувається не лише створення доданої вартості, а і створюються нові робочі місця, що сприяє ставленню України, як економічно розвинутої європейської країни, але ведення ефективної підприємницької діяльності, в першу чергу, вимагає зміну правової бази у бік

відкритості, (відміни складних бюрократичних процесів, удосконалення законодавчої бази) щоб забезпечити безпеку ведення бізнесу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналізу проблем розвитку підприємництва присвячено багато досліджень науковців, як вітчизняних, так і зарубіжних. Більшість наукових розробок присвячені проблемам пошуку оптимального взаємозв'язку між рівнем розвитку підприємства та його впливу на стан економіки. Так, у своїй роботі «Підприємництво: продуктивне, непродуктивне та руйнівне» У. Баумоль, вивів таку гіпотезу, що розвиток підприємства може мати не тільки позитивний вплив на темпи росту економіки, а і негативний [1]. Одна з найбільш значущих ідей вченого полягала у відмові від тези, що більше підприємств, краще для економічного розвитку. Викликають інтерес робота М. Джаліді та М. Менедаз [2], що виявили на основі аналізу такий фактор впливу на розвиток підприємства, як зменшення пропозиції грошей (M2), що в свою чергу збільшує обсяг заощаджених фінансових ресурсів на підприємницьку діяльність. Також,

в період своїх досліджень вони виявили наступну закономірність, що чим вище коефіцієнт Джинні, тим більше створюються підприємницьких структур.

У дослідженні Женнаолі [3] виявлено, що розвиток підприємництва залежить від розвитку людського капіталу суспільства. Тобто чим вище розвиток суспільства, тим вище перспективи розвитку підприємництва.

Вагомий внесок в прогнозування розвитку підприємництва внесли моделі економічного росту: модель Ромера [4], модель Агьона та Ховітта [5] де драйвером розвитку підприємництва виявили інноваційну складову бізнесу.

Щодо науковців України, то тут слід виокремити таких науковців, як В.М. Марченко [6], який надає загальні «рецепти» розвитку підприємництва на основі аналізу суб'єктивних та об'єктивних факторів впливу на підприємницьку діяльність; Л.І.Воротіна [7], в роботі якої досліджено генезис підприємництва України; Г.Є. Гаврилюк [8], в роботі якого вказані основні проблеми розвитку малого підприємництва в Україні та окреслені шляхи їх подолання; Л.Ю. Шевців, Б.Б. Сенишин та Т.І. Сподарик [9] в колективній роботі яких запропоновано засади розвитку підприємництва в контексті становлення інформаційної економіки в Україні. Важливою для розуміння трансформації економічної поведінки підприємницької діяльності на шляху до соціального бізнесу є робота Карпової Т.С. [10]. Однією із сучасних робіт присвячених ґрунтовному системному дослідженню з науковим обґрунтуванням шляхів сучасного розвитку підприємництва є монографія Лукашової Л. В. [11] в якій більшої уваги приділяються розвитку саме малого підприємництва в Україні. Л.В. Лукашова розглядає принципи і критерії ідентифікації суб'єктів малого підприємництва, що застосовуються в українській та міжнародній практиці. Особливої уваги присвячено дослідженню методологічних засад фасилітації малого підприємництва, визначено її сутність та види, проаналізовано теорії та моделі фасилітації. На основі результатів діагностики тенденцій розвитку національного малого підприємництва та структурно-динамічного аналізу фінансово-майнового стану суб'єктів малого підприємництва запропоновані фактори впливу на розвиток малого підприємництва та інституційні обмеження державних і недержавних інституцій.

Однак хоча проблеми та тенденції розвитку підприємництва, як ми бачимо, не відносяться до нових наукових напрямків, але все одно вимагають постійного аналізу та методологічного забезпечення за направленістю їх розвитку.

Мета статті (постановка завдання). Метою статті є висвітлення тенденцій та аналізу факторів економічного розвитку підприємництва в Україні.

Теоретичною та методологічною основою дослідження виступають наукові праці вітчизняних та закордонних дослідників минулого і сучасності. В роботі застосовано методи наукової абстракції, аналізу та синтезу.

Виклад основного матеріалу. Сьогодні розвиток вітчизняного підприємництва знаходиться у важкому становищі. Значний вплив на дану ситуацію зумовила адаптація до ринкових відносин, а також наслідки світової економічної кризи. Для покращення ситуації є необхідним створення механізмів, які б стимулювали суб'єктів господарювання нарощувати обсяги та підвищувати ефективність виробництва, оновлювати виробничу матеріально-технічну базу. Розвиток підприємництва залежить від багатьох факторів і є основою соціально-економічного зростання країни. Тому першочерговим завданням держави є створення належних умов соціально-орієнтованого характеру з урахуванням загальнодержавних та регіональних інтересів. Враховуючи циклічний розвиток економічної системи, зважаючи на те, що історія повторюється і аналог проблем будь-якого напрямку можна знайти в минулому, необхідно враховувати чинники, які стали основою для виникнення проблем, що унеможливають та стримують розвиток підприємництва на сучасному етапі.

Підприємництво в Україні представлено та класифікується за обсягами. Так, аналітично-статистичне забезпечення ведеться за поділом на велике, середнє, мале та мікропідприємництво. Тому негативні впливи зовнішнього середовища будуть по різному впливати на стан розвитку підприємництва у кожному його виді. У дослідженні [12] було визначено наступні проблеми, що гальмують розвиток малого підприємництва, але їх можливо розглядати і для всіх видів підприємництва:

1) низьку купівельну спроможність населення

2) недостатній рівень конкурентоспроможності підприємств [13];

3) відсутність сприятливої суспільно-політичної ситуації в окремих регіонах [13];

4) недосконалість системи обліку та звітності, надмірне оподаткування, що змушує суб'єктів підприємництва перебувати в тіньовому секторі економіки, складнощі пов'язані з відшкодуванням ПДВ;

5) недосконалість нормативно-правового регулювання підприємництва та значний регуляторний тиск [13];

6) обмеженість або повна відсутність матеріально-фінансових, кадрових ресурсів, недостатнє впровадження інноваційних технологій, виробництва конкурентоспроможної продукції і послуг [13];

7) велике кредитне навантаження на суб'єктів підприємництва з боку банківських установ та кредитних спілок;

8) складний доступ до державного пільгового фінансування (це більш стосується малого та мікро-підприємництва);

9) корупційна складова;

10) обмеженість виходу продукції та послуг суб'єктів підприємництва до міжнародних ринків збуту;

11) обмеженість інформаційного та консультативного забезпечення, недосконалість системи навчання та перепідготовки кадрів щодо підприємницької діяльності тощо.

Опитування респондентів щодо негативного впливу на здійснення підприємницької діяльності наведено на рис. 1. нумерація чинників негативного впливу на рисунку зроблено відповідно до проблем розвитку підприємництва.

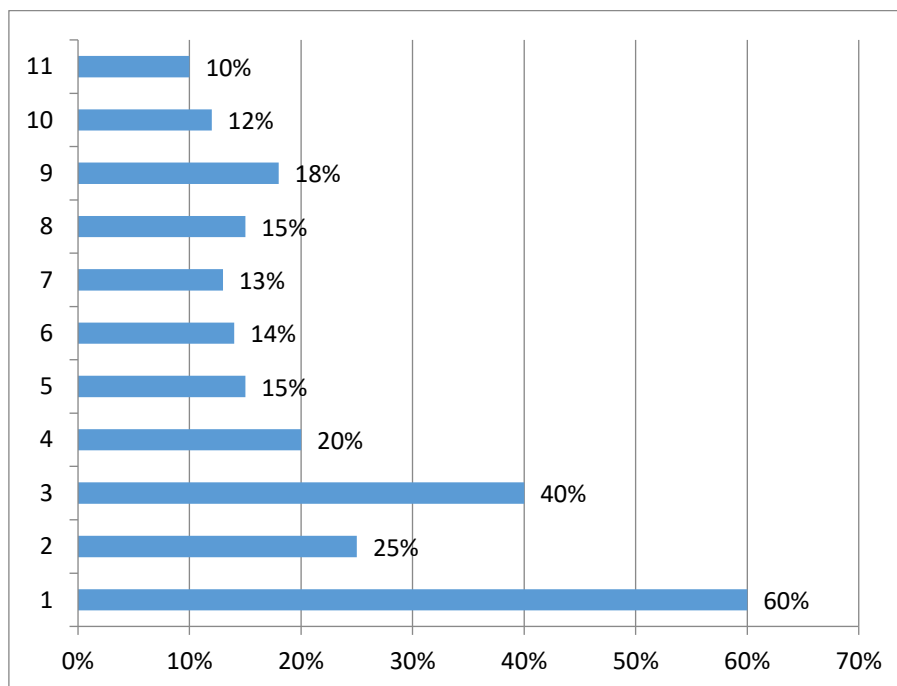

Рисунок 1 – Дані щодо опитування респондентів, щодо чинників негативного впливу на розвиток підприємництва в Україні

Узагальнено за [9; 12]

Кожного року в Україні створюються та закриваються суб'єкти господарювання. Однією із задач підприємництва є створення нових робочих місць. Статистичні данні (див. табл. 1) дозволяють стверджувати, що розвиток підприємництва впливає на рівень зайнятості в Україні. Так, за даними Держстату України [13], кількість зайнятих в підприємстві осіб у 2020 році складала

8931861 осіб, з них у зайнятих у суб'єктах великого підприємництва 1574647 осіб, в середньому – 3123215 осіб, в малому – 4233999 осіб, з них у мікропідприємстві – 3099461 осіб. Темп росту до попереднього 2019 року за великим підприємством відбулося зниження на 2%, а у порівнянні з базовим 2010 роком темп росту кількості зайнятих осіб у великому підприємстві

зменшився на 34%. В середньому підприємстві темп росту у 2020 році в порівнянні з 2019 роком збільшився на 1%, але якщо порівнювати з базовим 2010 роком

відбулося зниження на 9%. В малому підприємстві за кількістю зайнятих осіб відбувалась наступна картина, так, у 2020 році в порівнянні з попереднім 2019 роком

Таблиця 1 – Аналіз кількості зайнятих працівників у суб'єктів великого, середнього, малого та мікропідприємництва в Україні за 2010-2020 рр.

Роки	суб'єкти великого підприємства, осіб	%	суб'єкти середнього підприємства, осіб	%	суб'єкти малого підприємства, осіб	%	з них суб'єкти мікропідприємства, осіб	%	темپ росту до попереднього року суб'єкти ВВП	темپ росту до попереднього року суб'єкти СП	темп росту до попереднього року суб'єкти МП	темп росту до попереднього року суб'єкти МікП
2010	2400338	22,3	3413843	31,7	4958609	46,0	3540653	32,9	0	0	0	0
2011	2449018	24,1	3273528	32,2	4441970	43,7	3030484	29,8	0,02	-0,04	-0,10	-0,14
2012	2484163	25,0	3188201	32,0	4285169	43,0	2850952	28,6	0,01	-0,03	-0,04	-0,06
2013	2383753	24,5	3054150	31,4	4291173	44,1	2915125	30,0	-0,04	-0,04	0,001	0,02
2014	1915094	21,8	2766431	31,4	4115146	46,8	2976936	33,8	-0,20	-0,09	-0,04	0,02
2015	1708592	20,9	2632690	32,2	3838749	46,9	2878532	35,2	-0,11	-0,05	-0,07	-0,03
2016	1586582	19,6	2649985	32,7	3871758	47,7	2814754	34,7	-0,07	0,01	0,01	-0,02
2017	1560900	19,2	2623807	32,2	3956331	48,6	2874845	35,3	-0,02	-0,01	0,02	0,02
2018	1574301	18,5	2784464	32,6	4173665	48,9	3032968	35,5	0,01	0,06	0,05	0,06
2019	1608347	17,8	3089709	34,3	4319757	47,9	3168970	35,1	0,02	0,11	0,04	0,04
2020	1574647	17,6	3123215	35,0	4233999	47,4	3099461	34,7	-0,02	0,01	-0,02	-0,02

Розраховано за [13]

відбулося зниження кількості зайнятих на 2%, аналогічний стан зниження кількості зайнятих у 2020 році відбувалось і у мікропідприємстві. Аналізуючи табл. 1 за базовим 2010 роком по малому та мікропідприємству кількість зайнятих осіб мала тенденцію до зменшення, так по малому підприємству зменшення

відбулося на 15%, але у мікропідприємстві зменшення було не таким різким і відбулося тільки на 3%.

Динаміка обсягу виробленої продукції суб'єктами підприємства великого, середнього, малого та мікро наведено на рис.2.

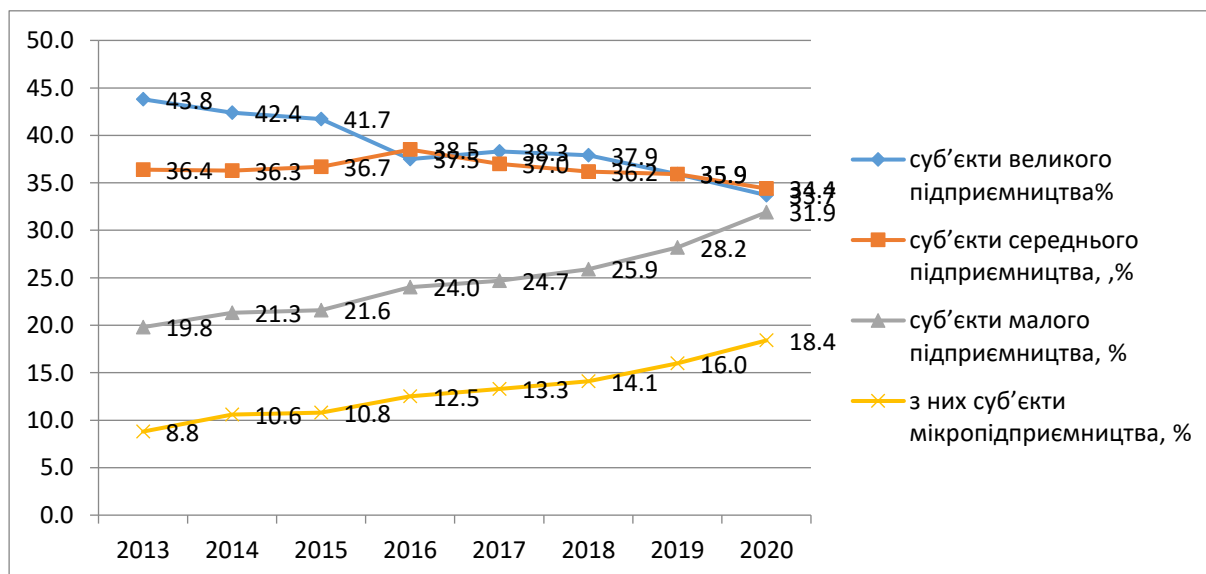

Рисунок 2 – Динаміка обсягу виробленої продукції (товарів, послуг) суб'єктів великого, середнього, малого та мікропідприємництва у відсотках до загального в Україні у 2013-2020 рр.

Побудовано за [13]

Аналіз динаміки виробленої продукції доводить, що ріст відбувається за суб'єктами малого підприємництва за період з 2013 року у 2020 року він складав 61%, в тому числі за мікропідприємництвом вироблена продукція зросла на 109,09%, все це говорить про те, що розвиток підприємництва в Україні відбувається за рахунок збільшення підприємницької активності цього виду підприємництва. Позитивна тенденція росту виробленої продукції по малому та мікропідприємству нівелюється якщо ми аналізуємо динаміку обсягу виробленої продукції підприємствами великого та

середнього підприємництва. Так порівняно з 2013 роком у 2020 році відбувся спад вироблення продукції на 10,1% по суб'єктам великого підприємництва, за суб'єктами середнього підприємництва спад вироблення продукції відбувся на рівні 2%.

Продуктивність праці в розрахунку на одного зайнятого працівника та продуктивність праці в розрахунку на кількість підприємств суб'єктів великої, середньої, малої та мікропідприємницької діяльності наведено в таблиці 2. Динаміка темпів росту продуктивності праці в розрахунку на 1 зайнятого працівника наведена на рис.3.

Таблиця 2 – Продуктивність праці за суб'єктами великої, середньої, малої та мікропідприємницької діяльності в Україні за 2013-2020 рр.

Роки	ПП суб'єктів ВП, тис.грн/осіб	ПП, в розрахунку на 1 підприємство ВП, тис.грн/шт	ПП суб'єктів СП, тис.грн/осіб	ПП, в розрахунку на 1 підприємство СП, тис.грн/шт	ПП суб'єктів МП, тис.грн/осіб	ПП в розрахунку на 1 підприємство МП, тис.грн/шт	з них ПП суб'єктів МікП, тис.грн/осіб	з них ПП в розрахунку на 1 підприємство МікП, тис.грн/шт
2013	476	4067,8	309	143,1	120	1984,8	78	1,4
2014	638	2906,1	378	131,4	150	2449,6	103	1,9
2015	843	2447,8	480	128,1	194	2431,3	130	1,9
2016	997	2407,6	612	137,9	262	2274,6	188	1,7
2017	1307	3140,6	751	157,9	333	2065,9	246	1,5
2018	1495	3721,8	807	179,5	385	2131,2	289	1,6
2019	1556	4199,3	812	204,4	456	2335,0	351	1,8
2020	1561	3946,5	804	204,7	550	2366,1	433	1,8

Розраховано за [13]

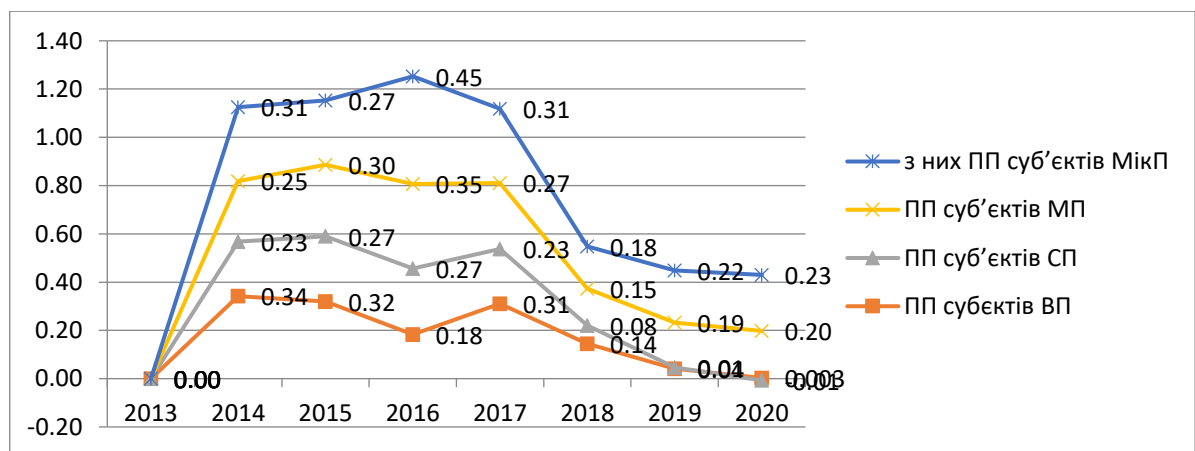

Рисунок 3 – Динаміка темпів росту продуктивності праці в розрахунку на одного зайнятого за суб'єктами великої, середньої, малої та мікропідприємницької діяльності в Україні за 2013-2020 рр

Розраховано та побудовано за даними [14]

Як бачимо з рисунку 3 темпи росту продуктивності праці в розрахунку на одного зайнятого суб'єктів підприємства поступово знижується з 2016 року. Це пояснюється проблемами з можливістю доходу на ринок для нового бізнесу, тому і знижуються темпи приросту продуктивності праці. У 2017-2020 роках простежується тенденція спаду кількості підприємств середнього та малого підприємства у порівнянні з 2013-2016 роках, тобто бізнес не відчуває підтримки з боку держави та суспільства, що обумовлено чинниками негативного впливу на підприємницьку діяльність. Зниження темпів росту продуктивності праці пояснюється також об'єктивними факторами:

- низький рівень автоматизації виробництва,
- низький рівень попиту,
- демпінг на ринку,
- реалізація продукції (робіт, послуг) за зниженими цінами тощо [6].

До суб'єктивних факторів впливу на

зниження продуктивності праці суб'єктів підприємства можна відносити те, що внаслідок недосконалого законодавства та несвідомості громадян здійснюючих підприємницьку діяльність відбувається заниження для статистики показників виробленої та реалізованої продукції. Це все вимагає створення нових ефективних форм контролю з боку перевіряючих органів в системі існуючого контролю за процесом формування доходів та відображення їх у звітності суб'єктів підприємницької діяльності [6].

Створення сприятливих умов для здійснення підприємницької діяльності залежить від комплексу заходів, як на державному, так і на регіональному рівні. Проведений аналіз потенціалу українського підприємства і виявлені недоліки в його здійсненні господарської діяльності дозволяють сформулювати наступні рекомендаційні висновки, щодо напрямів стратегічного розвитку підприємства (див.рис.4).

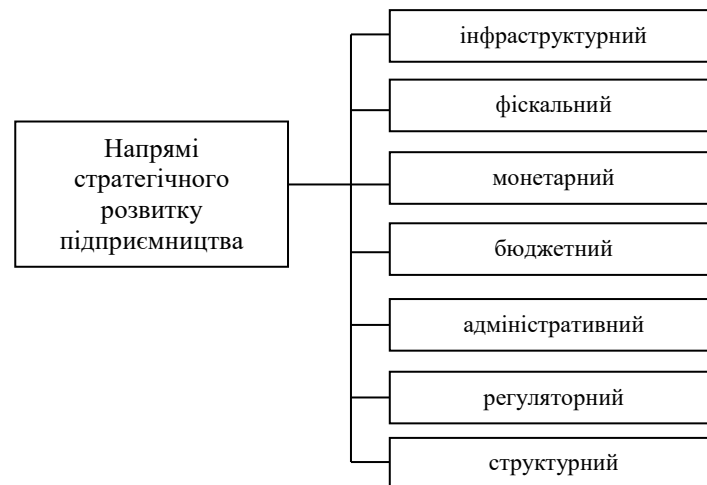

Рисунок 4 – Напрямі стратегічного розвитку підприємства

Розроблено авторами

Так, підтримка на державному та регіональному рівні підприємства повинна бути направлена на:

1) створення потужної інформаційної бази підтримання бізнесу (інфраструктурний напрям) – створення бізнес-інкубаторів, бізнес-спілок тощо;

2) удосконалення податкового обліку суб'єктів підприємства (фіскальний напрям) – цього можливо досягнути за допомогою податкових пільг;

3) удосконалення державної політики щодо пільгового кредитування суб'єктів

підприємства (монетарний напрям);

4) преференції державної закупівлі продукції суб'єктів підприємства (бюджетний напрям);

5) подолання корупційних бар'єрів розвитку суб'єктів підприємства (адміністративний напрям);

6) удосконалення законодавчої бази (регуляторний напрям);

7) розвиток внутрішнього ринку та подолання структурних дисбалансів (структурний напрям).

Обговорення результатів. Отримані

результати дослідження дозволяють стверджувати, що суб'єкти великого, середнього малого та мікропідприємництва мають великий виробничий та потужний кадровий потенціал. Розвиток підприємництва потребує всебічної підтримки як на державному, так і на регіональному рівні для усунення структурних диспропорцій. Проведене аналітичне дослідження виявило, що останнім часом суб'єкти підприємництва розвиваються повільними темпами, що пояснюються об'єктивними та суб'єктивними факторами впливу.

Висновок. Вивчення потенціалу розвитку суб'єктів підприємництва дозволяє

побудувати заходи за рахунок впровадження законодавчих інновацій та всебічної підтримки підприємництва на всіх рівнях управління.

Практична значимість проведеного дослідження полягає у визначенні негативних впливів зовнішнього середовища на стан розвитку підприємництва.

Подальші дослідження в аспекті визначення негативних факторів, що гальмують розвиток підприємництва мають сконцентруватися на поглибленому висвітленні аспектів впровадження стратегій державної підтримки бізнесу та дослідження причин гальмування розвитку бізнесу в Україні.

Список літератури

1. Баумоль У.Д. Предпринимательство: производительное, непроизводительное и деструктивное. *Российский журнал менеджмента*. 2013. 11(2). С. 61–84. URL: <https://rjm.spbu.ru/article/view/258>

2. Galindo, M.& Méndez-Picazo, M. Innovation, entrepreneurship and economic growth. *Management Decision* 2013. Vol. 51 No. 3, pp. 501-514. DOI: <https://doi.org/10.1108/00251741311309625>

3. Gennaioli, Nicola, Rafael LaPorta, Florencio Lopez-de-Silanes, and Andrei Shleifer. Human Capital and Regional Development. *Quarterly Journal of Economics*. 2013. 128 (1):105-164.

4. Romer Paul M. Endogenous Technological Change. *Journal of Political Economy*, University of Chicago Press. 2013. vol. 98(5), p. 71-102.

5. Aghion P., Howitt P. A Model of Growth Through Creative Destruction. *Econometrica*, Vol. 60, No. 2 (Mar., 1992), pp. 323-351. DOI: <https://doi.org/10.2307/2951599>

6. Марченко В.М., Харитоненко Д.В. Сучасні тенденції розвитку малого підприємництва в Україні. *Економічний вісник НТУУ «Київський політехнічний інститут»*. 2021. №19. С 82-88.

7. Воротіна Л. І. Можливості збереження підприємств сектору малого бізнесу економіки України. *Теоретичні та прикладні питання економіки: Зб. Наук. пр.* 2009. Вип.19. С.32-38.

8. Гаврилюк Г.Є., Одрибець Н.О. Сучасний стан і проблеми розвитку малого підприємництва в Україні. *Вісник Львівської*

комерційної академії. Серія економічна. 2015. Вип. 48. С. 17-21.

9. Шевців Л.Ю., Сенишин Б.Б., Сподарик Т. І. Тенденції розвитку підприємництва в контексті становлення інформаційної економіки в Україні. *Проблеми економіки*. 2019. № 4 (42). С. 55-61

10. Карпова Т.С. Сучасні тенденції розвитку малого бізнесу соціальної сфери в Україні. *Економіка і організація управління*. 2016. № 4(26). С. 192-200.

11. Лукашова Л.В. Мале підприємництво: методологія та практика фасилітації розвитку: монографія. Київ: КНТЕУ, 2019. 448 с.

12. Брітченко І.Г., Смерічевський С.Ф., Ахунзянов О.В., Банасько Т.М. Закономірності і перспективи розвитку малого підприємництва в структурі національної інноваційної системи України : монографія. Херсон: Гельветика, 2017. 224 с.

13. Кількість зайнятих працівників на підприємствах за видами економічної діяльності з розподілом на великі, середні, малі та мікропідприємства (2010–2020). URL: <https://ukrstat.gov.ua/>

14. Статистичний збірник «Діяльність суб'єктів великого, середнього, малого та мікропідприємництва». ТОВ «Август Трейд». 2020. 119 с.

References

1. Baumol, W. D. (2013). "Entrepreneurship: productive, unproductive and destructive". *Russian Journal of Management*. Vol.11(2), pp. 61–84. URL: <https://rjm.spbu.ru/article/view/258>

2. Galindo, M. & Méndez-Picazo, M. (2013). "Innovation, entrepreneurship and economic growth", *Management Decision*, Vol. 51 No. 3, pp. 501-514. DOI: <https://doi.org/10.1108/00251741311309625>
3. Gennaioli, Nicola, Rafael LaPorta, Florencio Lopez-de-Silanes, and Andrei Shleifer, (2013). "Human Capital and Regional Development", *Quarterly Journal of Economics*, 128 (1), pp. 105-164.
4. Romer, Paul M, (1990). "Endogenous Technological Change", *Journal of Political Economy*, University of Chicago Press, Vol. 98(5), p. 71-102.
5. Philippe Aghion and Peter Howitt, 1992. "A Model of Growth Through Creative Destruction", *Econometrica*, Vol. 60, No. 2 (Mar., 1992), pp. 323-351. DOI: <https://doi.org/10.2307/2951599>
6. Marchenko, V.M., Kharitonenko, D.V., (2021) "Current trends in small business development in Ukraine", *Economic Bulletin of NTUU "Kyiv Polytechnic Institute"*, Vol. 19. pp. 82-88.
7. Vorotina, L.I. (2009) "Possibilities of preservation of enterprises of the small business sector of the economy of Ukraine", *Theoretical and applied issues of economics: Coll. Science*. pr. 2009. Issue 19. pp. 32-38.
8. Gavrilyuk, G.E., Odrybets, N.O. (2015) "Current state and problems of small business development in Ukraine", *Bulletin of the Lviv Commercial Academy. The series is economic*. Vol. 48. pp. 17-21.
9. Shevtsiv, L. Yu., Senyshyn, B.B., Spodaryk, T.I. (2019) "Trends in entrepreneurship in the context of the information economy in Ukraine", *Problems of the economy*. Vol. 4 (42). pp. 55-61
10. Karpova, T.S. (2016) "Current trends in the development of small business in the social sphere in Ukraine", *Economics and organization of management*. Vol. 4 (26). pp. 192-200.
11. Lukashova, L.V. (2019) *Small business: methodology and practice of development facilitation: monograph*. Kyiv: KNTEU, 448 p.
12. Britchenko, I.G., Smerichevsky, S.F., Akhunzyanov, O.V., Banasko, T.M. (2017) *Laws and prospects of small business development in the structure of the national innovation system of Ukraine: monograph*. Kherson: Helvetica, 224 p.
13. The number of employees in enterprises by type of economic activity with a division into large, medium, small and micro enterprises (2010-2020). URL: <https://ukrstat.gov.ua/>
14. Statistical collection "Activities of large, medium, small and micro enterprises", (2020) August Trade LLC. 119 p.

Надійшла до редакції 20.04.2022р.

Мирошниченко Ганна Борисівна – к.е.н., доц., доцент кафедри управління і фінансово-економічної безпеки, ДВНЗ "Донецький національний технічний університет" (м.Луцьк)
ORCID ID: 0000-0003-1530-3672
E-mail: hanna.myroshnychenko@donntu.edu.ua

Бурцева Олена Єгорівна – к.е.н., доц., доцент кафедри менеджменту, Донбаська державна машинобудівна академія (м. Краматорськ)
ORCID ID: 0000-0002-8916-7151
E-mail: burtseva74elena@gmail.com

CURRENT TRENDS OF ENTREPRENEURSHIP DEVELOPMENT IN UKRAINE

Goal. The purpose of the article is to highlight trends and analyze the factors of economic development of entrepreneurship in Ukraine. Method. To achieve this goal, the article used general scientific methods of formal logic, which allow establishment of the factors of negative impact on the development of entrepreneurship in Ukraine. The method of dialectics is used in the work, in particular the method of scientific abstraction, which allows to identify the level of human capital development with the level of entrepreneurship, the impact of the level of economic innovation on business development. Methods of analysis and synthesis were used in the analysis of the state of business development in Ukraine. Results. The results of the study suggest that the subjects of large, medium and small enterprises have a large production and powerful human resources. Entrepreneurship development needs comprehensive support at both the state and regional levels to address structural imbalances. An analysis of the number of employees in large, medium, small and micro enterprises in Ukraine. The dynamics of products produced by large, medium, small and micro enterprises in Ukraine was analyzed. Labor productivity by subjects of large, medium, small and micro-entrepreneurial activity in Ukraine

is analyzed. An analytical study found out that recently, businesses are developing at a slower pace, due to objective and subjective factors. Strategic directions of development of business of Ukraine are formed. Scientific novelty. Exploring the development potential of business entities allows you to build activities through the introduction of legislative innovations and comprehensive support for entrepreneurship at all levels of government. Practical significance. The practical significance of the study is to determine the negative effects of the external environment on the state of entrepreneurship.

Key words: factors of influence, entrepreneurship, development, state support, production, subjects of large, medium, small and micro-entrepreneurship.

Myroshnychenko Ganna – Candidate of Sciences (Economics), Associate professor of the Department of Management, Finance and Economic Security, Donetsk national technical university, Lutsk
ORCID ID: 0000-0003-1530-3672
e-mail: hanna.myroshnychenko@donntu.edu.ua

Burtseva Olena – Candidate of Sciences (Economics), Associate Professor of the Department of Management Donbass State Engineering Academy
ORCID ID: 0000-0002-8916-7151
E-mail: burtseva74elena@gmail.com